

ÅRE

Utveckling, konsekvens & framtid

Karl Dumky

Luleå tekniska universitet

C- uppsats
Historia

Institutionen för Industriell ekonomi och samhällsvetenskap
Avdelningen för Samhällsvetenskap

Sammanfattning

Sammanfattningen av uppsatsen får börja med ett citat av visionären C O Rahm. Denna man var något före sin tid och såg den potential som Åre hade för att utvecklas till Sveriges största alpina vinterturistort.

”Men kanske störst af alla de resurser, som Åre obestriddigen besitter är dess förutsättningar såsom Centralplats för vinteridrott. Dess relativt jämna vinterklimat, de stora höjdskillnaderna, den utomordentliga terrängen, och närvaron af en stor sjö, allt detta gör, att platsen så att säga är skapad till vinteridrottsplats,” (Rahm 1906-1907, s. 5).

Åres utveckling som turistort startade redan under 1800-talet då människor besökte byn för den höga och klara luftens skull. Dessa ”luftgäster” skulle sedermera bytas ut mot gäster som kom med järnvägen för skidåkningens skull. Svenska turistföreningen (STF) kom att betyda mycket för Åres vidare utveckling som vinterturistort. När visionären CO Rahm byggde sin bergbana i början på 1900-talet var den unik i Sverige och succén var ett faktum. Åre blev nu en ort för fjällturism och många andra vinteraktiviteter. Till VM 1954 byggdes nya liftar och den tidigare dominerande sommarturismen kom att överskuggas av den växande vinterturismen, Åre blev Sveriges vintermetropol. Den alpina skidåkningen växte så sakta fram i Sverige. Det var med Ingemar Stenmarks genombrott som den formligen exploderade. Åre blev nu ett världsnamn genom de alpina världscupstävlingar som genomfördes där under 1970 och 80-talen.

I början på 1970-talet bestämde sig staten för att satsa på Åre och skapa den första storskaliga turistorten i Sverige. Åreprojektet var dess namn och syftet med satsningen var att den svenska befolkningen skulle få möjlighet till en meningsfull fritid och semester samt att skapa nya arbetstillfällen. Som ett monument över dessa högtflygande planer som aldrig till fullo genomfördes tronar kabinbanan. Denna byggnation som sträcker sig från Åre samhälle till Åreskutans topp har blivit synonymt med Åre. Efter denna storsatsning var det lugnt innan nästa satsning tog sin fart i början på 1980-talet. Stugbyar, liftar och nya skidbackar byggdes. Åres skidområde växte och kom att omfatta flera områden som blev sammanbundna med liftar eller pister. Under senare år har det börjat satsas på sommarturism och den totala satsningen på vinterturism som dominerat Åres utveckling har brutits. Den stora satsning som

byggandet av en multihall och hotell på Årestrand innebar har visat sig vara ett genialt drag. Sommarturismen slog alla rekord och befolkningskurvan har vänt uppåt.

För Åre kommun har Åres utveckling betytt mycket vilket visar sig i en jämförelse med andra glesbygdskommuner i Norrland. Åre kommun har en ökande befolkning, ett positivt företagsklimat och en ökande tillväxt vilket de flesta andra glesbygdskommuner i Norrland saknar. Den satsning som görs på sommarturism har gett nya arbetstillfällen vilket är en förutsättning för att öka befolkningen. Kommunpolitikernas vilja att satsa på Åres utveckling visar sig i de byggprojekt som har genomförts och kommer att genomföras. Kommunens vision är att öka antalet gäster som besöker Åre med femtio procent vilket innebär investeringar på 2 miljarder SEK och en ökning av de tillgängliga bäddarna.

Den stora satsningen på alpina VM 2007 har varit en stor vitamininjektion i Åre och Åre kommun. Jag tror att den framtidstro som nu råder i kommunen är av stor vikt för framtiden, även den som ligger bortom VM 2007.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 MOTIVERING TILL ÄMNESVAL	2
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.3 AVGRÄNSNINGAR	2
1.4 METOD OCH MATERIAL	3
1.5 TIDIGARE FORSKNING	3
1.6 DISPOSITION	4
2 Historia	5
2.1 BLAND JÄGARE, LUFTGÄSTER OCH BLOMMOR	5
2.2 JÄRNVÄGEN	5
2.3 ÅREPROJEKTET	6
2.4 VM 1954	6
2.5 INGEMAR STENMARK	6
3 Åres utveckling som turistort	7
3.1 ÅREPROJEKTET	7
3.1.1 Bakgrund	7
3.1.2 Varför Åre?	8
3.1.3 Åreprojektets planerade omfattning	8
3.1.4 Etapp 1, Åreprojektet	9
3.1.5 Kabinbanan	9
3.1.6 Sysselsättning	10
3.2 SKIDOMRÅDET	11
3.3 NYA LIFTAR OCH NEDFARTER	11
3.3.1 Tillgänglighet för alla	12
3.4 SKISTAR	12
3.5 ÅRE STRANDPROJEKTET	13
3.5.1 Bakgrund	13
3.5.2 Multihall/Hotell	14
3.5.3 Sommarturism	14
3.6 TUNNELBYGGET	14
3.7 SAMMANFATTNING AV ÅRES UTVECKLING SOM TURISTORT	15
4 Utvecklingens konsekvenser	16
4.1 STORSKALIG TURISM OCH MILJÖ	16
4.1.1 Ras och jordskred	16
4.1.2 Utsläpp och föroreningar	18
4.2 NAMNET ÅRE	18
4.3 TILLVÄXT	19
4.4 FRAMTIDEN	19
4.4.1 Vision 2011	19

5 Kommunpolitikens betydelse för Åres utveckling	20
5.1 POLITISK FÖRDELNING	20
5.2 POLITISKA BESLUT RÖRANDE ÅRES UTVECKLING	21
5.2.1 <i>Multihallen</i>	21
5.2.2 <i>Tunnelbygget</i>	22
5.2.3 <i>Konsumaffären</i>	23
5.3 MARKAFFÄR OCH EXPLOATERINGSAVTAL	24
6 Glesbygdskommuner i Norrland	25
6.1 DEMOGRAFI	25
6.1.1 <i>Befolkningsmängd</i>	25
6.2 ARBETSMARKNAD	27
6.2.1 <i>Sysselsättning</i>	27
6.2.2 <i>Småföretag</i>	28
6.3 EKONOMI	30
6.3.1 <i>Tillväxt</i>	31
6.4 SAMMANFATTNING AV GLESBYGDSKOMMUNER I NORRLAND	31
7 Sammanfattande diskussion	32
8 Käll- och litteraturförteckning	34
8.1 TRYCKT LITTERATUR	34
8.2 OTRYCKT LITTERATUR	34
8.3 TIDNINGAR OCH TIDSKRIFTER	35
8.4 INTERNET KÄLLOR	36
9 Ord och namnförklaring	39

Bildförteckning

Bild 1. Mörviksån	16
-------------------	----

Figurförteckning

Figur 1. Statistik över liftkortsförsäljningen	12
Figur 2. Statistik över antalet åk med kabinbanan	13
Figur 3. Arbetslöshet i Åre kommun	24

Tabellförteckning

Tabell 1. Politiska partiers procentfördelning efter kommunvalet 2002	20
Tabell 2. Befolkningsantal och ålderssammansättning	24
Tabell 3. Sysselsättning och anställningsform	25
Tabell 4. Småföretag	26
Tabell 5. Öppet arbetslösa	27
Tabell 6. Anställningsform och medelinkomst	28
Tabell 7. Taxeringsvärde för villa	28

Bilagor

Bilaga 1. Karta över Åre kommun	
Bilaga 2. Kartor över Åres skidområde	

1 Inledning

Vad är det som gör att ett fjäll lockar och drar till sig människor? En romantiker skulle säkert svara att det är för de storslagna vyerna, skönheten och den äventyrliga resan. Den moderna turisten skulle svara afterski, halfpipe och tillgänglighet. Tillgänglighet är en stor del av förutsättningen för den moderna turismen. Det skall vara lätt att ta sig till fjället, resan är inte målet. På en modern turistort skall det finnas möjligheter att tillfredsställa olika människor med olika förutsättningar och mål. Åre har blivit en modern turistort med dessa förutsättningar. Det har inte alltid varit så, människor har skapat dessa förutsättningar. Hur kom det sig då att ett litet bondesamhälle i västra delarna av Jämtland kom att utvecklas till en av de största vinterturistorterna i Sverige?

En av anledningarna är Åreskutan, dess tillgänglighet och dragningskraft. Åreskutan fungerar som en magnet för människor och dragningskraften bara ökar. Det är Åreskutans dragningskraft och människors tidiga insikt om turismens betydelse som lett fram till det Åre vi ser idag. Att åka skidor är något som svenskar och nordbor gjort under en mycket lång tid. Detta faktum att skidåkning har haft stor betydelse för oss Norden har gynnat Åres utveckling på ett positivt sätt. Åres traditioner som en turistort för skidåkare har anor sedan början på 1900-talet. Redan 1954 arrangerades alpina VM för herrar och damer och Åre blev ett världsnamn, men det var först på 1970-talet som skidåkningen verkligen slog igenom. Utförsåkning blev kult och mannen som skapade kulturen var Ingemar Stenmark. Under 1970-talet och början på 80-talet stod Sverige stilla när Ingemar tävlade. De världscuptävlingar som arrangerades under 70 och 80-talen drog en jättestor publik och fenomenet Åre var fött. Den dragningskraft som skapades under Ingemar Stenmarks epok har bevarats genom en ständig expansion och byggnation. Åres utveckling går ständigt framåt, genom att inte titta i backspegeln och känna sig nöjd har nya förutsättningar skapats. Genom de satsningar som görs på sommarturism har Åre skapat möjligheter för "åretrunturism" vilket tidigare var dess svaghet.

Den moderna turismen omsätter stora summor pengar och är av stor betydelse för samhället. En turistort är inte bara till för turisten, den skapar även bättre förutsättningar för de åretruntboende. Service, utbud av varor och tjänster ökar vilket annars kan vara en akilleshäla i glesbygden. Att turismen har betydelse för Åre och Åre kommun kommer denna uppsats att visa.

1.1 Motivering till ämnesval

Åres utveckling från ett litet jordbrukssamhälle till en blomstrande vinter och nu även sommarturistort har haft stor betydelse för bl.a. ekonomin, arbetstillfällena, infrastrukturen och framväxten av småföretag i kommunen och närområdet. Jag skulle vilja påstå att verksamheten i Åre är ett av de drivande navena i ett område som nu saknar större traditionella industrier. Åre kommun är en glesbygdskommun som växer till skillnad mot andra glesbygdskommuner i Norrland. Namnet Åre som fenomen har även satt detta lilla samhället på världskartan genom de världscuptävlingar i utförsåkning som hålls där. Från att ha varit ett litet samhälle i västra Jämtlands fjälltrakter till att bli värd för alpina VM 2007 är en utveckling som har betydande effekt för samhället, kommunen och Jämtland.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att beskriva Åres utveckling som turistort samt att belysa de positiva och negativa effekterna denna utveckling medfört för samhället och kommunen.

De frågeställningar som uppsatsen grundar sig på är

- Vilka är de positiva och negativa effekterna av Åres utveckling som turistort för människorna och kommunen
- I vilken riktning och på vilket sätt har Åre utvecklats som turistort
- Har Åre kommun påverkats av utvecklingen i Åre och hur visar detta sig i jämförelse med övriga glesbygdskommuner i Norrland

1.3 Avgränsningar

Uppsatsen kommer att behandla Åres utveckling som turistort från Åreprojektet på 1970-talet till nutid. Den största vikten kommer att läggas på Åreprojektet och skidområdet samt den gryende sommarturismen. Uppsatsen kommer inte att behandla framväxten av hotell och restauranger även om dessa hör till Åres utveckling, det är alldeles för många. Uppsatsen kommer att behandla den negativa del som ingrepp i fjällmiljön skapar för människor genom skred, ras och översvämningar. Uppsatsen kommer även kort att behandla den negativa effekten av giftiga utsläpp som en konsekvens av Åres utveckling. Uppsatsen kommer inte i något avseende ta upp konsekvenser för djurlivet och hur de påverkas av mänskliga ingrepp i fjällmiljön och genom utsläpp av giftiga ämnen. Uppsatsen kommer inte att behandla tidigare

ägare av Åres skidområde, det kommer att ges en kort presentation av den nuvarande ägaren. Jämförelsen av Åre kommun och de övriga glesbygdskommunerna i Norrland skall ses som ett försök att påvisa betydelsen av Åres utveckling för kommunen och inte som en analys av de övriga kommunernas problem. Uppsatsen kommer endast att behandla några för Åres utveckling viktiga kommunpolitiska beslut. Uppsatsen kommer att behandla några av de positiva effekterna av Åres utveckling. Dessa effekter är, ekonomisk tillväxt, namnet Åre som produkt och framtidstro.

1.4 Metod och material

Jag har använt mig av två metoder. Dels en litteraturstudie där jag studerat tryckt litteratur, uppsatser, rapporter och tidningar. Jag har studerat kommunfullmäktigeprotokoll från Åre kommun samt protokoll från kommunstyrelsen. Som ett komplement till litteraturen har jag använt internet och då främst sidor från Åre kommun och SkiStar. SkiStar är det nordiska företaget som äger liftanläggningen i Åre. Den andra metoden grundar sig på en studie av statistikdatabasen Kfakta03. Databasen innehåller fakta om alla Sveriges kommuner. Jag har valt att välja ut enskilda fakta rörande demografi, arbetsmarknad och ekonomi för Norrlands glesbygdskommuner. En jämförelse mellan Åre kommun och de övriga kommunerna presenteras i tabellform.

1.5 Tidigare forskning

Om turism och i synnerhet turismens utveckling i Åredalen har det skrivits en mängd litteratur, rapporter och avhandlingar. Några som är värda att nämnas är *Fjällturismens Historia* av Per Åke Nilsson (2002), som beskriver Åres utveckling som turistort från 1800-talet till slutet på 1900-talet. En intressant rapport är *Utvärdering av planerings och beslutsprocessen i Åre-projektet* av Statskonsult Projektstyrning AB (1979). Rapporten ger en sammanfattning av Åre-projektet och en utvärdering samt förslag till tillvägagångssätt vid kommande projekt. Mittuniversitetet och Jämtlands länsbibliotek i Östersund har rikligt med litteratur om Åre och utvecklingen i Åredalen för den intresserade.

1.6 Disposition

Uppsatsen behandlar historia, utveckling och konsekvenser av utvecklingen samt en jämförelse mellan Åre och andra glesbygdskommuner i Norrland.

Jag har valt att disponera materialet i 6 huvuddelar, den första delen beskriver Åres framväxt som turistort från ett jordbrukssamhälle till en turistort. Andra delen behandlar Åres utveckling som turistort från Åreprojektet till förberedelserna inför VM 2007. I den tredje delen ges en beskrivning av konsekvenser, som utvecklingen medfört. I de två följande delarna kommer kommunpolitikens betydelse för Åres utveckling att beröras samt en jämförelse mellan Åre kommun och övriga glesbygdskommuner i Norrland att göras. Uppsatsen avslutas med en sammanfattande diskussion.

2 Historia

För att förstå Åres utveckling som turistort krävs en historisk tillbaka blick på tiden före kabinbanans tillkomst.

2.1 Bland jägare, luftgäster och blommor

Åre var från mitten av 1800-talet en sommarturistort för de mer bemedlade människorna i samhället (Nilsson 2002, s.15). De första luftgästerna var troligen inspirerade av kurorterna Mörsil och Ytterån som ligger några mil öster om Åre. Luftgästerna kom för den friska luften och den rika floran, dessa luftgäster hade inte tuberkulos till skillnad mot de gäster som kom till Mörsils sanatorium. Under mitten på 1800-talet blev konkurrensen om jaktmarker och fiskevatten större i Norge och många engelsmän kom således till västra Jämtland och Åre. Dessa engelsmän uppförde ståtliga jaktvillor på flera platser i området, ofta nära den Norska gränsen (ibid., s. 22-24). Åres utveckling mot vinterturism tog ett stort steg framåt vid järnvägens tillkomst 1882 (Angerdal & Pettersson 1996, s.77).

2.2 Järnvägen

När järnvägen invigdes i juli 1882 tog Åres utveckling som turistort verkligen fart (Angerdal & Pettersson 1996, s. 77). Järnvägens betydelse för den fortsatta utvecklingen i Åre kom att spela en mycket stor roll. Det tidigare så otillgängliga västra Jämtland blev plötsligt Sveriges mest tillgängliga fjällområde och Åreskutan det mest tillgängliga fjället (Nilsson 2002, s. 31).

Svenska Turistföreningen (STF) bildades 1885 efter en norsk förebild. Genom STF arrangerades resor till Åre och den övriga fjällvärlden med hjälp av järnvägen. I STF: s årsskrift från 1891 skrivs det om betydelsen av en bergbana på Åreskutan för att på så sätt locka turister till Åre. Denna bergbana skulle sedan bli verklighet under genomförandet av Rahms Åreprojekt. STF kom att spela en stor roll i spridandet av reklam för Åre och för vinterturismens framväxt. Redan 1925 arrangerades skidresor för ungdomar från Stockholm till Åre med tåg (Angerdal & Pettersson 1996, s. 81-83).

2.3 Åreprojektet

Citatet nedan är hämtat ur Rahms bok, Åreprojektet. Rahm var en man med visioner om en framtida vinterturistort.

”Men kanske störst af alla de resurser, som Åre obestriddigen besitter är dess förutsättningar såsom Centralplats för vinteridrott. Dess relativt jämna vinterklimat, de stora höjdskillnaderna, den utomordentliga terrängen, och närvaron af en stor sjö, allt detta gör, att platsen så att säga är skapad till vinteridrottsplats,” (Rahm 1906-1907, s. 5).

Det var civilingenjören C O Rahm som startade Åreprojektet efter ett besök i Åre 1903, som förebild hade han skidorten Davos. Rahm ville bygga en bergbana på Åreskutans östra kant, en kraftstation belägen i Ullån samt ett stort hotell. Av dessa projekt var det bara bergbanan som genomfördes. Byggnationen av bergbanan var av mycket stor betydelse för Åres fortsatta utveckling som turistort. Bergbanan som var unik i sitt slag i Sverige blev klar 1910, den blev en jättesuccé (Nilsson 2002, s. 36). När bergbanan stod klar 1910 började en ny epok i Åre, fjällturismen (Tottie 1977, s. 13).

2.4 VM 1954

Alpina VM kan sägas vara vändpunkten i Åres turismutveckling. Den tidigare sommarturismen kom att överskuggas av den växande vinterturismen. Inför VM 1954 byggdes en linbana från bergbanans bergstation på Östra Platån till Mörvikshummeln vilket var en förutsättning för tävlingen. Denna liftsträckning hade redan planerats av C O Rahm i hans ”Åreprojekt” men ej blivit av. Alpina VM i Åre blev en succé och hädanefter var Åre Sveriges vintermetropol (Nilsson 2002, s. 105).

2.5 Ingemar Stenmark

När Ingemar Stenmark vann sin första världscupseger i Madonna di Campiglio den 17 december 1974 (Wikipedia (1) 2006) var det början på en ny era inom vinterturismen. Utförsåkning hade börjat intressera en större allmänhet redan under 1960-talet, men Sverige saknade en stjärna till skillnad från längdskidåkningen där vi var framgångsrika. Ingemar Stenmark var det som fattades och när han började rada upp segrar var det som att släppa lös en lavin. Helt plötsligt skulle alla åka utför och alla kommuner skulle ha en egen slalombacke.

Ingemar Stenmark väckte inte bara intresset hos allmänheten utan påskyndade även den process som börjat vid VM 1954 i Åre (Nilsson 2002, s. 135).

3 Åres utveckling som turistort

När staten i början på 1970-talet bestämde sig för att skapa den första storskaliga turistorten i Sverige föll valet på Åre. Denna statliga satsning måste ses som det definitiva startskottet på Åres utveckling mot en komplett turistort (Nilsson 2002, s. 117).

3.1 Åreprojektet

Detta ”andra” Åreprojekt iscensattes av staten och näringslivet. De närmast utopiska planerna kom att visa sig vara allt för högtflygande för 1970-talets Sverige.

Citatet nedan är hämtat ur boken Jämten, en årskronika över Jämtland. Det är skrivet av Nils Ragnar Jeansson, projektledare för Åreprojektet 1970-1972.

”Få visioner i länets historia är så tydliga som de som skapat den moderna turistorten Åre. Två epokgörande Åreprojekt och däremellan många andra initiativ har fört fram Åre till dagens position”(Jeansson 2000, s.70).

Hösten 1969 samlades kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden m.m. i Åre. Kommittén var tillsatt av jordbruksdepartementet och dess syfte var att skapa den första storskaliga turistorten i Sverige (Jeansson 2000, s.70).

Åreprojektet var en gemensam satsning av stat och näringsliv för att utveckla turismen i Åre-regionen. Åreprojektet skulle utgöra ett pilotprojekt, vilket skulle tjäna som fallstudie för liknande satsningar i andra områden (Olson 1981, s.5-6).

3.1.1 Bakgrund

Huvudsyftet med storskaliga turistorter var att öka tillgängligheten och bredda möjligheterna till rekreation och friluftsliv för det svenska folket. Flera utredningar visade att det bara var en del av svenskarna som hade möjlighet till detta och det var något som skulle ändras på. Människor ur alla samhällsklasser skulle nu ha möjlighet till en meningsfull fritid, ledighet

och semester. Hänsyn skulle även tas till gamla och handikappade. Ett annat syfte var att skapa arbetstillfällen för att vända den negativa befolkningsutvecklingen (Åre utvecklingsplan 1971, s.5-9).

3.1.2 Varför Åre?

Varför bestämde sig staten och näringslivet för att satsa på Åre och inte någon annan ort i Norrland? De följande punkterna som presenteras är de huvudska till varför Åre valdes framför andra orter.

- Åre och dess närområde har relativt nära till en större stad med bland annat sjukhus och flygplats.
- Åre har sedan tidigare en lång erfarenhet av turister och vad det innebär.
- Klimatet i området får betecknas som ganska mildt i jämförelse med övriga Norrlands inland.
- Fjällvärlden som omger Åre är inte renbetesfjäll, detta medför mindre konflikter med rennäringen.
- Människor känner redan till Åre genom reklam som gjorts för området.
- Området har befintliga anläggningar för turism och fjällvärdens tillgänglighet är stor och lämpar sig för friluftsliv.
- Befolkningsutvecklingen är negativ, den trenden kan vändas med de nya arbetstillfällen som skapas inom turistnäringen.
- Järnvägen går genom området vilket underlättar transporter från södra delarna av Sverige (Åre utvecklingsplan 1971, s. 22-23).

3.1.3 Åreprojektets planerade omfattning

Åreprojektet var en satsning på turistnäringen i Åre-regionen. Projektet skulle genomföras i sex olika etapper. Varje etapp skulle kunna genomföras utan krav på omedelbar fortsättning av övriga etapper.

1. En utbyggnad av centrala Åre samt andra investeringar i området som var av betydelse för senare etapper.

2. Mindre utbyggnader av orterna Duved och Storlien. En mindre satsning skulle även göras på Östersunds flygplats.
3. En fortsatt utbyggnad av Åre och fler investeringar i området.
4. En större utbyggnad av Duved.
5. De mindre turistorterna Bydalen, Vålådalen samt Kall skulle byggas ut. Det skulle även göras kompletteringar på Östersunds flygplats, där en mindre charterhall skulle uppföras.
6. Hall för inomhusaktiviteter i centrala Åre skulle byggas (Statskonsult Projektstyrning AB 1979, s. 4).

3.1.4 Etapp 1, Åreprojektet

Etapp 1 kom till stor del att domineras av kabinbanans byggnation, de segment som bl.a. berörde infrastruktur och övriga utomhusaktiviteter dock ej de som berör utförsåkning, fick stå tillbaka när bl.a. kostnaden för kabinbanan skenade iväg samt vissa berörda markområdena inte köpts in. Ett område, Ullådalen fick dock en ny väg, parkeringsplatser och en servicestuga (Statskonsult Projektstyrning AB 1979, s.8-10).

3.1.5 Kabinbanan

Kabinbanan som stod klar 1976 måste sägas vara ett monument över Åreprojektets högtflygande planer.

I den statliga utredningen om Åres utveckling som storskalig turistort framgår det att Åre borde ha en kabinbana från samhället till Åreskutans topp. En planering av kabinbaneprojektet börjas och 1974 bildas ett nytt bolag, Åre Lift- och Kabinbane AB (ÅKAB). Företaget skulle bära ansvaret för kabinbaneprojektets planering och genomförande, de skulle även ansvara för driften av anläggningen. Kabinbanan började byggas i februari 1975, mitt i vintern. Tidpunkten var den sämsta möjliga, men trycket från allmänheten var stort, de ville se resultat. Det var inte bara allmänheten som utövade ett tryck på ÅKAB utan även de naturvårdande myndigheterna ville att byggstarten skulle ske vintertid, så snötäcket kunde användas för transporter. Allt eftersom bygget fortskred visade det sig att planeringsunderlag och projekteringsunderlag var mycket bristfälliga. Kostnaden för kabinbanaprojektet var beräknad till 7,28 miljoner SEK av jordbruksdepartementet. Den

verkliga kostnaden hamnade på ca 74 miljoner SEK. Den ursprungliga kabinen skulle rymma 125 personer, det ändrades under arbetets gång till en 80 personers kabin vilken var billigare. Trots den mindre kabinen skenade kostnaderna iväg. Det visade sig ganska snabbt att den planerade budgeten inte skulle hålla och staten beviljade ytterligare lokaliseringsbidrag och lån. Denna form av bidrag och lån från staten kom att fortsätta under hela byggnationen av kabinbanan. ÅKAB tappade i ett tidigt stadium greppet om kostnadsutvecklingen vilket till stor del berodde på de bristfälliga planeringsunderlag och projekteringsunderlag som låg till grund för byggnationen. ÅKAB hade även problem med de två entreprenörerna som anställdes för byggnationen. Det uppstod efter en kort tid samarbetssvårigheter mellan entreprenörerna och ÅKAB fick fungera som samordnare dessa två emellan. Trots de stora problem som ÅKAB ställdes inför stod kabinbanan färdig 1976 (Statskonsult Projektstyrning AB 1979, s.28-38). Kabinbanan kom att få lika stor betydelse som Bergbanan fick på sin tid (Nilsson 2002, s.130).

3.1.6 Sysselsättning

Ett av statens mål med satsningen i Åre var att skapa nya arbetstillfällen i en region med vikande befolkningsutveckling. Målet var att skapa 340 helårsanställningar och 850 säsongsanställningar. Det skulle även skapas nya arbetstillfällen i samband med bygg och anläggningsverksamheten som beräknades hålla på i fyra och ett halvt år. (Åre utvecklingsplan 1971, s. 268-274). Eftersom projektet aldrig slutfördes finns det ingen direkt statistik på antalet nya arbetstillfällen som skapades i regionen. Antalet säsongsjobb ökade troligtvis betydligt eftersom området byggdes ut med nya liftar, nedfarter och en kabinbana. Bygg och anläggningsarbeten skapades tillfälligt genom byggnationen av kabinbanan och utvecklingen av skidområdet. Åreprojektet var början och denna start har sedermera lett till skapandet av många arbetstillfällen inom turistnäringen.

I den statliga utredning som låg till grund för Åreprojektet står det att en förlängning av säsongen skulle leda till skapandet av flera arbetstillfällen. Trots denna tidiga insikt om vad en säsongsförlängning skulle innebära för området tog det nästan trettio år innan dessa planer sattes i verket (Åre utvecklingsplan 1971, s. 273).

3.1.7 Sammanfattning av Åreprojektet

Den storskaliga satsningen på turistnäringen i Åre-regionen som kom att kallas Åreprojektet blev aldrig fullföljd. Av de sex planerade etapperna var det bara etapp ett som påbörjades och den avslutades inte (Statskonsult Projektstyrning AB 1979, s.1).

Statens satsning i Åre-regionen kom vid ett mycket dåligt tillfälle. Sverige saknade tillväxt i industrisektorn vilket var första gången sedan första världskriget. Den socialdemokratiska regeringen hade avgått efter 44 år vid makten och den borgerliga regeringen var rädd för att rasera den svenska välfärden. Det minskade budgetutrymmet gav inga statliga medel till Åreprojektet. Åre fick också med medias hjälp en stämpel om att vara ett lyxställe och inget för ”vanliga” människor. Bilden som media skapat kom för lång tid att påverka Åre negativt (Nilsson 2002, s.131-134). Trots att projektet aldrig slutfördes och den negativa kritiken i media var detta början på Åres utveckling till en storskalig turistort (Nilsson 2002, s. 117).

3.2 Skidområdet

Åres skidområde sträcker sig idag från Duved i väster till Åre Björnen i öster. Duved och Tegefjälls skidområden är sammanbundna, det går dock inte att åka skidor från Tegefjäll till centrala Åre. Mellan Åre Björnen och Åre går det att åka skidor. Av Åres skidområden är det framförallt Årebjörnen och Rödkullen som är inriktade på barn och barnfamiljer (SkiStar (4) 2005).

Utvecklingen av Åres skidområde kan jämföras med skidorter i Alperna där flera mindre områden är sammanbundna till ett stort skidområde. Denna utveckling av Åres skidområde kan ses som en följd av besökarnas krav på variation och svårighetsgrad.

3.3 Nya liftar och nedfarter

I början på 1980-talet tar utbyggnaden av Åres skidområde fart igen. I Åre Björnen området byggs den första liften 1981 samtidigt som ett snökanonsystem byggs i centrum området (SkiStar (1) 2005). Det tar verkligen fart i Åre när staten bestämmer sig för att satsa pengar i en störtloppsbanan 1983. Störtloppsbanan invigs 1985 (Nilsson 2002, s.132). Området Tegefjäll som ligger mellan Åre och Duved får sin första lift 1986 och en successiv utbyggnad av området sker därefter. 1989 invigs Olympiagondolen av Kung Carl XVI Gustav. Liften transporterar skidåkare från Olympiaplatån till kabinbanans bergstation. Tillgängligheten och

kapaciteten ökas då skidåkare inte längre enbart behöver använda kabinbanan för att nå ”toppen” (SkiStar (1) 2005).

Nya liftar och nedfarter byggs hela tiden i Åre. I skrivande stund färdigställs den nya störtloppsbacken till VM 2007 och ett nytt snökanonsystem.

3.3.1 Tillgänglighet för alla

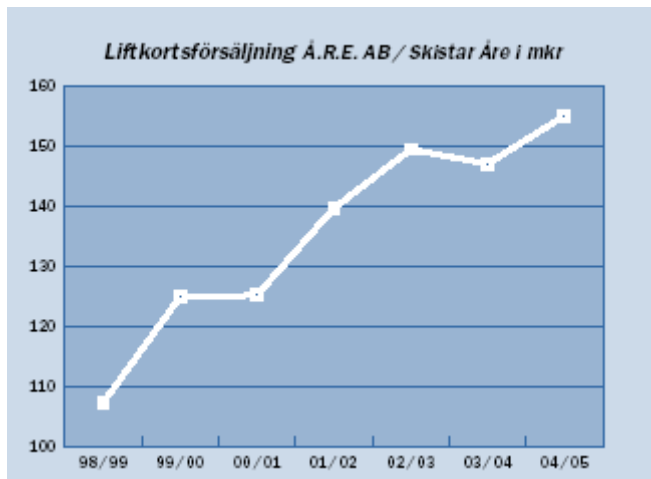
Åreskutan är troligtvis ett av Sveriges mest lättillgängliga fjäll, med en järnväg och en europaväg (E14) vid foten av fjället samt en kabinbana för transport upp på fjället.

Ett av syftena med Åreprojektet var att öka tillgängligheten för bl.a. handikappade (Åre utvecklingsplan 1971, s.4). Totalskidskolan är en handikappskidskola som startades upp under åren 1992-1995. Skidskolan bedriver sin verksamhet på flera skidorter i Sverige. Skidskolan har i flera år bedrivit verksamhet i Rödkulleområdet som är en del av Åres skidområde. Detta område är mycket lättillgängligt för handikappade, äldre och barnfamiljer (Totalskidskolan 2005).

Skidområdet Åre Björnen är ett utpräglat familjeområde där stora satsningar för barn och barnfamiljer har genomförts de senaste åren genom byggandet av nya liftar, grillstugor och värmestugor (SkiStar (5) 2005).

3.4 SkiStar

SkiStar är ett nordiskt företag som äger skidanläggningarna i Åre, Vemdalen och Sälen samt Hemsedal och Trysil i Norge. SkiStar har 50 procent av marknadsandelarna i Sverige och totalt 42 procent i Skandinavien (SkiStar (2) 2005). SkiStar förvärvade Åre-Vemdalen 1999 och 2001 påbörjas omfattande investeringar i liftar, nedfarter och snökanonsystem i Åre (SkiStar (3) 2005). Liftkortsförsäljningen i Åre har stadigt ökat och idag står Åre för ca 18 procent av liftkortsförsäljningen i Sverige. Figur 1 visar den positiva ökningen av liftkortsförsäljningen (Åre kommun (4) 2005).

Figur 1

Figuren visar utvecklingen av liftkortsförsäljning i Åre säsongen 98/99-04/05.

Källa; Åre kommun

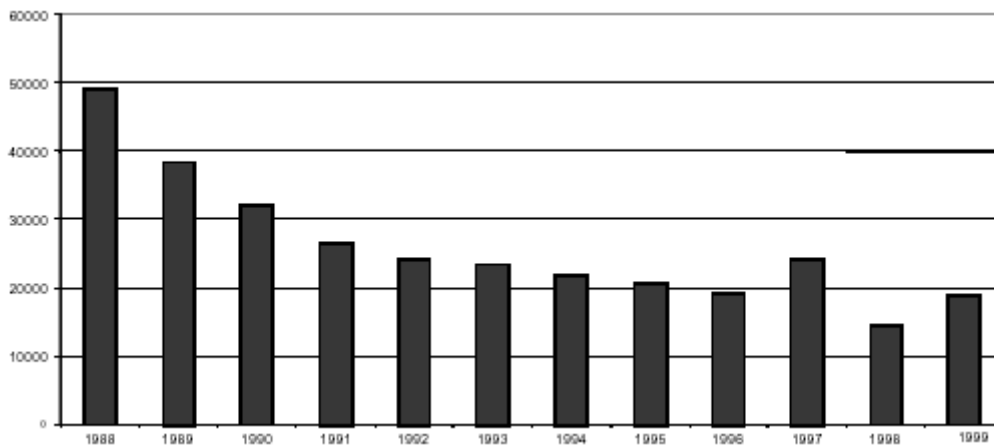
3.5 Åre strandprojektet

Redan i början på 1970-talet planerades en hall för inomhusaktiviteter som ett komplement till de övriga utomhusaktiviteterna (Statskonsult Projektstyrning AB 1979, s. 4).

Som tidigare beskrivits avslutades Åreprojektet redan i etapp ett och byggnationen av hallen fick vänta till 2000-talet.

3.5.1 Bakgrund

För att stärka Åre som turistort och för att utjämna skillnaden mellan vinter och sommarsäsong behövdes ett nytt koncept vilket ledde till byggandet av multihallen. Åre har haft en negativ utveckling av antalet besökare under barmarkssäsongen sedan 1988 vilket figur 2 är en tydlig indikation på. En förstärkning av barmarkssäsongen skulle också leda till fler arbetstillfällen vilket kan innebära fler åretruntboende som skulle tillföra kommunen skatteintäkter. En multihall skulle troligtvis leda till kringeffekter där nya företag och arbetstillfällen skapas (Åre kommun (1) 2005).

Figur 2

Figuren visar statistik över antalet åk med kabinbanan under barmarksäsongen i Åre 1988-1999.

Källa; Åre kommun

3.5.2 Multihall/Hotell

Det var ingen vanlig idrottshall som byggdes i Åre. Anläggningen kostade 470 miljoner SEK att bygga (SWECO 2005). Åre strandprojektet är samlingsnamn på anläggningen som består av Holiday Clubs hotell del med 155 rum, spa-anläggning, bassänger med äventyrsbad, minigolfbana etc. och en multihall som ägs och finansieras av ett kommunalt bolag i vilket Åreföretagarna AB är delägare. Multihallen kan användas vid större idrottsevenemang, konserter etc. Anläggningen bestående av hotell och multihall stod klar i november 2004 (Åre kommun (2) 2005).

3.5.3 Sommarturism

Effekterna av Åre strandprojektet lät inte vänta på sig. Åre kommun ökade sina gästnätter med 54 procent i juni vilket innebär ca 6000 gästnätter (Jamtland 2005).

Holiday Club hade ca 32 500 gästnätter på sitt hotell under de tre sommarmånaderna, juni, juli och augusti. SkiStar hade en ökning på 30 procent i liftkortsförsäljningen under sommaren. Åre är inte lika väderberoende som tidigare. Åre strandprojektet har skapat möjlighet till aktiviteter även när vädret är dåligt (Holiday Club 2005).

3.6 Tunnelbygget

För att utveckla skidområdet och skapa förutsättningar för en nationell tävlingsarena byggs en 135 meter lång konstgjord tunnel vilken E14 går igenom. Tunnelbygget innebär att den gamla störtloppsbron över E14 försvinner och det befintliga målområdet blir större. Tunnelbygget

var planerat att genomföras tidigast 2009 då pengar till länsplanen skulle betalas ut från staten. För att förbättra förutsättningarna inför VM 2007 beslöt kommunen och VM bolaget att förskotta pengar till bygget och på så sätt säkerställa tunnelns färdigställande (LT (6) 2006). Förfarandet och de politiska turerna kring tunnelbygget kommer att diskuteras under kapitel 5, Kommunpolitikens betydelse för Åres utveckling.

3.7 Sammanfattning av Åres utveckling som turistort

För Åres del gäller inte uttrycket ”Less is more”. Åres utveckling har hela tiden varit inriktad mot storskalighet. Denna storskaliga utveckling som tidigare varit totalt inriktad mot vinterturism är nu på väg att ändras. Kommunen och Åreföretagarna har insett betydelsen av åretrunnturism vilket satsningarna i Åre strandprojekt tydligt visar. Satsningen på sommarturism har gett flera arbetstillfällen och nya kommuninnevånare (Åre kommun (4) 2005). Visionerna om en komplett turistort som tog sin början i Åreprojektet på 1970-talet börjar nu närma sig ett slut. Åre är idag ett komplett turistmål med ett brett och varierande utbud för alla typer av människor och årstider.

4 Utvecklingens konsekvenser

Här presenteras några av de positiva och negativa konsekvenserna som Åres utveckling har medfört för samhället, kommunen och miljön.

4.1 Storskalig turism och miljö

Åres satsning på storskalig skidturism har lett till större ingrepp på naturen i Åreområdet, dessa ingrepp leder till konsekvenser för människorna i området.

4.1.1 Ras och jordskred

Rapporten Avrinning och erosion i Åredalen är en redovisning av det projekt som startades upp 1989 i samarbete med Åre kommun. Projektets syfte var att studera erosion, skred och översvämningar och deras följdverkningar i Åredalen. Rapporten skall kunna användas som underlag vid framtida markarbeten i Åre. Citatet är hämtat ur rapportens sammanfattning och pekar på den problematik som de mänskliga ingreppen leder till.

”Erosion och materialtransport i Åredalens avrinningsområden beror i huvudsak på de naturliga klimatologiska, morfologiska och geologiska förhållanden som råder men följd effekterna förstärks av de mänskliga ingrepp som utförts i fjällslutningarna” (Avrinning och erosion i Åredalen 1993).

Åres utveckling som vinterturistort har krävt flera större ingrepp på Åreskutans sluttningar i samband med byggandet av nedfarter. Denna exploatering av fjället har lett till konsekvenser för infrastruktur och övrig bebyggelse i området på grund av att följd effekterna förstärks när ras och skred inträffar (Avrinning och erosion i Åredalen 1993).

Nedan redovisas några av de större incidenter som inträffat i Åre under en femton års period.

- I september 1988 blev Europaväg 14 avspärrad av ras och skredmassor från Åreskutans sluttning (Avrinning och erosion i Åredalen 1993, s.28).
- Under sommaren 1998 inträffade två skred varav ett skadade Bergbanan (LT (1) 2001).

- I maj 2003 inträffade ett jordskred i skidnedfarten Snobbrännan som ligger ovanför Fjällgården. Under samma år skedde en betydligt allvarligare och kostsammare incident då stora vatten och jordmängder skadade infrastruktur och bostadshus i centrala Åre. Skador för miljoner och inställd tågtrafik blev facit av denna händelse (LT (2) 2003).

Bild 1

Bilden visar Mörviksåns raserade skyddsmur efter det höga vattenflödet i juni 2003.

Källa; Länsstidningen i Östersund

Efter det som inträffade i juni 2003 gjorde Åre kommun och Åre Resort Enterprise (Å. R. E.) AB ett gemensamt uttalande om det som inträffat. Bägge parter var överens om att det var naturliga orsaker (naturfenomen) som lett fram till händelseförloppet som orsakade skador för miljonbelopp. I ett pressmeddelande tar Åre kommun avstånd från de påståenden om att det är Å. R. E. AB: s byggnationer vid Fjällgården som varit orsak till det inträffade (LT (3) 2003). Det kan tyckas vara konstigt att helt avfärda byggnationerna vid Fjällgården som delaktiga i ett större händelseförlopp med tanke på rapporten Avrinning & Erosion i Åredalen, som tydligt säger att följd effekterna förstärks av de mänskliga ingrepp som utförts i fjällslutningarna. Den av kommunen tillsatta konsulten Can Savran uttalade sig i Länsstidningen den 14 juni 2003 innan kommunen släppt sitt pressmeddelande. Konsultens

version av händelseförloppet skiljer sig från Å. R. E. AB: s version och han menar att mänskliga aktiviteter alltid är påverkande (LT (5) 2003).

Det genomförs olika förebyggande åtgärder i Åreområdet för att undvika eller minimera skadorna i händelse av jordskred, översvämning etc. (Åre kommun (5) 2005).

4.1.2 Utsläpp och föroreningar

Majoriteten av besökarna i Åre reser med bil vilket leder till ökade utsläpp av bl.a. koldioxid, som är en växthusgas (Åre kommun (3) 2005). Under 2003 ökade utsläppen av koldioxid med tio procent i Åre kommun (LT (4) 2005). Besökarna till Åre förväntas öka under de kommande åren vilket troligen leder till ökade utsläpp av koldioxid. För att minska utsläppen av koldioxid planeras en rad åtgärder i Åre.

Åtgärderna är som följer

- En byggnation av Åres resecenter vilket förhoppningsvis skall öka det kollektiva resandet till Åre.
- Förbättra den lokala kollektivtrafiken.
- Utbyggnad av fjärrvärmeverket.
- Boende med ski-in ski-out. Detta innebär att gästerna slipper använda bilen för att transportera sig till liftsystemet.

Dessa åtgärder är till för att minska utsläppen av koldioxid, men vid ett större utsläpp av ett giftigt ämne kan det få konsekvenser för vattenmiljöerna eftersom Åre saknar ett fungerande dagvattennät. Det kommer att krävas en utbyggnad av dagvattennätet för att klara kommande behov när samhället förtätats (Åre kommun (3) 2005). En utbyggnad av reningsverket kommer att ske under 2006 för att klara av belastningen under högsäsong. Utbyggnaden av reningsverket är nödvändig för att undvika utsläpp av orenat avloppsvatten i Åresjön (Åre kommun (4) 2005).

4.2 Namnet Åre

En av de positiva fördelarna med utvecklingen som ägt rum i Åre är skapandet av ett namn som blivit känt i Sverige och övriga världen. Namnet Åre förknippas inte med nedläggningar och utflyttningar som många av de övriga glesbygds kommunernas namn. Namnet säljer och

hjälp till vid nyetableringar av företag eftersom det förknippas med något positivt (Åre kommun (6) 2006).

4.3 Tillväxt

Tillväxten i Åre kommun ökar och Åre ligger nu på första plats i "tillväxtligan". För tre år sedan började Åre att klättra i affärsvärldens ranking för att i år hamna på första plats. Det är Åres stora satsningar på turismen som lett till ökad tillväxt. I Åre satsas det miljard belopp på nya hotell och infrastruktur. Det byggs även nya bostäder för den ökande befolkningen och det stora antalet säsongarbetare som varje vinter kommer till Åre. Tillväxten i Åre skapar nya arbetstillfällen vilket krävs för att inflyttningen till kommunen skall öka vilket är ett av kommunens framtidsmål. Höjda taxeringsvärden och mycket höga bostadspriser är även det en effekt av Åres utveckling som turistort. Enligt Hans Westerlind, vd på Bjurfors i Åre är kvadratmeterpriset på vissa bostadsrätter uppe i 40 000 SEK. Även småföretagandet är stort i Åre kommun och får ses som en effekt av Åres utveckling och tillväxt (Åre kommun (6) 2006). I kapitel 6, Glesbygdskommuner i Norrland ges en utförligare beskrivning av småföretagsamheten i kommunen.

4.4 Framtiden

En positiv effekt av Åres utveckling är den rådande optimismen om framtiden för Årekommun och dess innevånare. Kommunen och näringslivet i Åre beslöt sig 2001 för att gemensamt arbeta för en framtidsvision, Vision 2011 (Åre kommun (4) 2005).

4.4.1 Vision 2011

Visionens främsta mål är att öka antalet besökare (turister) i Åre med 50 %. Enligt den uttalade visionen skulle en sådan ökning kräva investeringar på 2 miljarder SEK samt 5000 nya bäddar. Resultatet av visionen skulle innebära ca 800 nya arbetstillfällen, 1000 nya invånare och 26 miljoner SEK i nya skatteintäkter för kommunen. En viktig del i visionen är en jämn fördelning av antalet besökare sommar och vintertid. En utjämning av säsongerna skulle leda till en stabilare arbetsmarknad och en utjämning av arbetslöshetstopparna som nu uppstår vid vintersäsongernas slut. Av de planerade investeringarna på 2 miljarder SEK är redan drygt 1,5 miljarder SEK investerade. Drygt 2000 nya bäddar är skapade så visionen är en bra bit på väg (Åre kommun (4) 2005).

5 Kommunpolitikens betydelse för Åres utveckling

Under detta avsnitt kommer politiska beslut som har betydelse för Åres utveckling att granskas. Hur har de olika politiska partierna röstat, finns det olikheter och mönster? Har de olika partierna varit överens om Åres utveckling eller har det funnits motsättningar? Jag har valt att titta närmare på två byggprojekt och en markaffär som genomförts under åren 2003-2005 samt markaffärer och exploateringsavtal från 1980-talet då Åre genomgick stora förändringar.

Valet av byggnadsprojekt kan tyckas vara svårt eftersom det mesta som byggs i Åre har med turism och turismutveckling att göra. Trots det stora utbudet av byggnationer ter sig tunnelbygget vid E14 och multihallen som självklara objekt att studera närmare på grund av dess stora betydelse för Åres vidare utveckling samt att dessa projekt har genomförts under 2000-talet. Multihallen har redan visat sig vara av stor betydelse för Åres utveckling som sommarturistort och tunnelbygget har betydelse för genomförandet av VM 2007 då det skapas ett större målområde och en nationell arena. Markaffären tar upp de politiska turerna runt kommunens markförsäljning till Konsum Jämtland. Utgångspriset låg på en svensk krona vilket är mycket otroligt med tanke på markvärdet i Åre.

5.1 Politisk fördelning

Åre kommun och övriga glesbygdskommuner i Norrland uppvisade en någorlunda lika procentfördelning vid kommunvalet 2002 för socialdemokrater, moderater, kristdemokrater och folkpartister. De övriga partierna skiljer sig något mer vilket tabell 1 visar. Denna jämförelse görs endast för att visa att Åre kommun har en liknande politisk sammansättning som övriga glesbygdskommuner i Norrland.

Tabell 1. Procentfördelning efter kommunvalet 2002.

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Antal procent för M 2002	10,7	9,05
Antal procent för C 2002	24,0	15,83
Antal procent för Fp 2002	6,5	6,16
Antal procent för Kd 2002	4,5	5,68
Antal procent för Mp 2002	4,4	2,09
Antal procent för S 2002	41,3	39,88
Antal procent för V 2002	5,7	11,9

Källa: Kfakta03

5.2 Politiska beslut rörande Åres utveckling

Av de kommunfullmäktigeprotokoll som jag studerat framträder en tydlig bild av en satsning på Åre och dess turismutveckling. Denna satsning har varit tydlig sedan mitten på 1970-talet då statens storsatsning genomfördes. Åre har alltid varit prioriterat i kommunen och kanske har andra samhällen och projekt fått stått tillbaka för Åres utveckling.

5.2.1 Multihallen

Byggandet av en multihall var en gemensam satsning av Åre kommun, Åreföretagarna AB och SkiStar AB. Hotelldelen ägs av Holiday Club Sweden där Åre kommun är medfinansier i äventyrsbadet. Åre kommuns totala investering i anläggningen uppgår till 52 miljoner SEK (Åre kommun (6) 2006).

Vid studier av kommunfullmäktigeprotokoll framkommer en stor enighet mellan socialdemokraterna och de borgerliga partierna medan miljöpartiet och vänsterpartiet motsätter sig planerna på en byggnation av en multihall. Det är väldigt tydligt att detta beslut rörande Åres utveckling är av gemensamt intresse för socialdemokrater och de borgerliga partierna. Varför miljöpartiet och vänsterpartiet motsätter sig förslagen framkommer inte i protokollen och inte heller har de båda partierna något alternativ till en multihall. Sammanfattningsvis kan sägas att det är förvånansvärt få stridigheter mellan de politiska partierna även vid en så omfattande investering som byggandet av multihallen innebar för Åre kommun. (Åre kommun, kommunfullmäktigeprotokoll (1, 2, 3, 4, 5) 2006).

5.2.2 Tunnelbygget

Det i lokalpress omdiskuterade tunnelbygget stod klart på senhösten 2005. Tunnelbygget innebar att E14 flyttades in i en 135 m lång tunnel och att ett större målområde skapades vid Olympia. Tunnelbygget var tänkt att genomföras tidigast 2009 då pengar till länsplanen skulle betalas ut och då skulle vägverket ha stått som byggherre. För att säkerställa att tunneln skulle vara klar till VM 2007 lånade Åre kommun 35 miljoner SEK och förskottade dessa. VM-bolaget bidrar med resterande 45 miljoner SEK. Som byggherre för tunnelbygget stod nu VM-bolaget och Peab var dess entreprenör. Peabs huvudägare bröderna Mats och Erik Paulsson är även storägare i SkiStar som är delägare i VM-bolaget där Mats Paulsson är styrelsemedlem (LT (6) 2006). Mot denna bakgrund av olika ägarförhållanden och den extra kostnaden för kommunen borde en viss skepsis uppstå bland kommunfullmäktigeledamöterna. Frågan om tunnelbygget och det lån som kommunen skulle ta för att klara förskottet diskuteras på tre kommunfullmäktigemöten. Det är endast ett politiskt parti som reagerar mot att kommunen belastas med kostnader för ett tunnelbygge inom vägverkets ansvarsområde samt att SkiStar och VM-bolaget borde bära kostnaden som deras behov av backar skapar. I denna specifika fråga var det folkpartiet liberalerna som mottog ett beslut om att kommunen skulle belastas med kostnader för ett tunnelbygge (Åre kommun, kommunfullmäktigeprotokoll (6, 7, 8) 2006).

Även i denna fråga är det tydligt att Åres utveckling kommer i första hand och att de extra kostnader som lånet innebar för kommunen kommer i andra hand. Eftersom VM 2007 kunde genomföras med det nuvarande målområdet var det då rätt att belasta kommunen med denna extra kostnad? Enligt majoriteten i kommunfullmäktige var det rätt beslut.

5.2.3 Konsumaffären

Enligt kommunalrådet i Åre kommun, Elsa Danielsson, s, är affären att sälja tomten till Konsum Jämtland för 1 SEK ett bra förslag och den kritik som oppositionen framfört tar hon lätt på (LT (7) 2006). Uttalandet den 23 augusti 2005 i Länstidningen i Östersund var början på turerna kring konsumaffären i Åre.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2005-08-25 låg nu budet på 1 miljon SEK för kommunens tomtmark vilket var en betydlig ökning från det första budet. På detta möte framkommer det också att Lidl Sverige KB är intresserad av kommunens mark. På mötet höjs röster från centerpartiet att köpesumman skall höjas till 2 miljoner SEK. Detta förslag röstas dock inte igenom. Ett förslag till köpekontrakt upprättas på summan 1 miljon SEK. Det beslutas också att kommunledningskontoret skall försöka finna en tomt till Lidl Sverige KB (Åre kommun, kommunstyrelseprotokoll (1) 2006).

Vid det följande kommunstyrelsesammanträdet 2005-09-20 upphävs beslutet om köpekontrakt och ett nytt köpekontrakt upprättas även denna gång är köpesumman 1 miljon SEK vilket flera av kommunstyrelsens centerpartistiska deltagare reserverar sig i mot. När kommunstyrelsen sammanträder 2005-10-05 är köpesumman ändrad till 2 miljoner SEK och ett nytt köpekontrakt upprättas. Denna gång är deltagarna överens om priset och kommunstyrelsen lämnar över sitt förslag till kommunfullmäktige (Åre kommun, kommunstyrelseprotokoll (2, 3) 2006).

På kommunfullmäktigemötet 2005-10-05 beslutas det att godkänna köpekontraktet med Konsum Jämtland på 2 miljoner SEK. Mot detta beslut reserverar sig folkpartiet och fria norrland. De vill hellre se att tomten säljs till högstbjudande (Åre kommun, kommunfullmäktigeprotokoll (10) 2006).

Turerna kring tomtaffären i Åre kunde vid det här laget ha varit slut genom kommunfullmäktiges beslut, men så blev inte fallet. Företagsombudsmannen och stiftelsen Den Nya Valfärden har tagit ärendet till EU- kommissionen. Deras huvudargument är att lågpriskedjan Lidl Sverige KB bjöd 6,6 miljoner SEK för tomten och trots detta såldes den för 2 miljoner SEK till Konsum Jämtland (LT (8) 2006). Folkpartisten Lena Kagart Andersson sitter med i kommunfullmäktige och var en av de som reserverade sig mot beslutet om tomtförsäljningen för 2 miljoner SEK. Hon har nu anmält ärendet till regeringsrätten på grund

av att marken såldes för billigt (LT (9) 2006). Vad som kan tyckas vara konstigt med denna historia förutom själva markaffären är att Lidl's anbud på tomten inte nämns i något mer protokoll. Varken från kommunstyrelse eller kommunfullmäktige. Kan det vara så att Lidl's anbud aldrig togs på riktigt allvar eller är det så att en lågprisaffär som Lidl inte passar in i Åre? Det kan även vara så att övriga handlare i Åre kände sig hotade av en affär som Lidl och detta var huvudorsaken till att budet aldrig diskuterades.

De folkvalda kommunpolitikerna borde ha sålt tomtmarken till högstbjudande eftersom det överskjutande beloppet kunde ha använts till samhällnyttiga investeringar.

Kommunfullmäktige valde i stället att totalt ignorera budet från Lidl och genomdriva affären med Konsum Jämtland till ett betydligt lägre pris. Det är just den här typen av kommunala affärer som leder till misstro mot de folkvalda kommunpolitikerna och en skepsis mot kommunens satsningar i Åre.

5.3 Markaffär och exploateringsavtal

Den markaffär som Konsum Jämtland gjorde med Åre kommun är inte den första markaffär där kommunen säljer mark till underpris.

I ett kommunfullmäktigeprotokoll från 1989 står att läsa om kommunens försäljning av tomtmark för 1 SEK till Produkthuset AB. Enligt protokollet åtar sig köparen kostnader på 300 000 SEK för vissa utbyggnader så som parkeringsplatser och gångväg. I kommunfullmäktigeprotokollen går ej att finna någon invändning till denna affär från något politiskt parti eller kommunfullmäktigeledamot (Åre kommun, kommunfullmäktigeprotokoll (9) 2006). Det skall tilläggas att i Åre under denna tid var det en febril aktivitet vad det gäller byggnationer av hotell och dyl. (Nilsson 2002, s.156). Med tanke på den expansion som Åre genomgick borde markvärdet betingat ett högre pris än ”300 000” SEK. Det är troligt att kommunen inte stirrade sig blind på priset utan såg det som en långsiktig vinst i skapandet av arbetstillfällen och lokaler för företag.

Av de kommunfullmäktigeprotokoll från slutet av 1980-talet som jag läst framgår det klart att kommunfullmäktige har godkänt de flesta ansökningar om exploatering i Åreområdet utan några större diskussioner. Det har inte varit något politiskt parti som motsatt sig godkännandet

av dessa avtal. Av protokollen framgår också att exploatörerna har varit tvungna till motprestationer. Dessa motprestationer har oftast varit av ekonomisk karaktär.

Jag har läst många protokoll från kommunfullmäktige rörande frågor om Åres vidareutveckling och exploatering. Bilden som framträder är mycket tydlig. Det är få motsättningar inom kommunfullmäktige rörande frågor om Åre och dess utveckling. Det går inte finna ett mönster av avvikande åsikter som kan knytas till partitillhörighet. När det gäller åsikter som avviker från majoriteten i kommunfullmäktige är det oftast enskilda ledamöter som reserverar sig mot beslutet.

6 Glesbygdskommuner i Norrland

Vid jämförelsen mellan Åre kommun och de andra glesbygdskommunerna i Norrland har ingen hänsyn till geografiskt läge, kommunstorlek eller antalet kommuninnevånare tagits. Jämförelsen är i första hand gjord för att påvisa den betydelse och påverkan som turismutvecklingen i Åre har för Åre kommun.

Jämförelsen är uppdelad i tre huvudområden.

1. Demografi
2. Arbetsmarknad
3. Ekonomi

De olika områdena presenteras genom figurer och tabeller med förklarande text.

6.1 Demografi

Befolkningsmängden och sammansättningen av befolkningen är mycket viktig för en kommun då en stor del av kommunens inkomst grundar sig på skatteintäkter.

6.1.1 Befolkningsmängd

Åre kommun har lyckats att vända den negativa trenden med befolkningsminskning och var den enda glesbygdskommunen i Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län med folkökning den 30 september 2005 (SCB (1) 2005). Orsaken till den positiva ökningen är enligt

kommunen den satsning som gjordes för turismen i det så kallade Åre strandprojektet där det skapades nya arbetstillfällen som leder till ökad inflyttning (Åre kommun (4) 2005).

Tabell 2 visar att Åre kommun har en positiv befolkningsutveckling medan övriga kommuners genomsnitt är negativt. Den kvinnliga medelåldern i Åre kommun är lägre än i övriga kommuner och den arbetsföra delen av befolkningen är högre än genomsnittet i övriga kommuner.

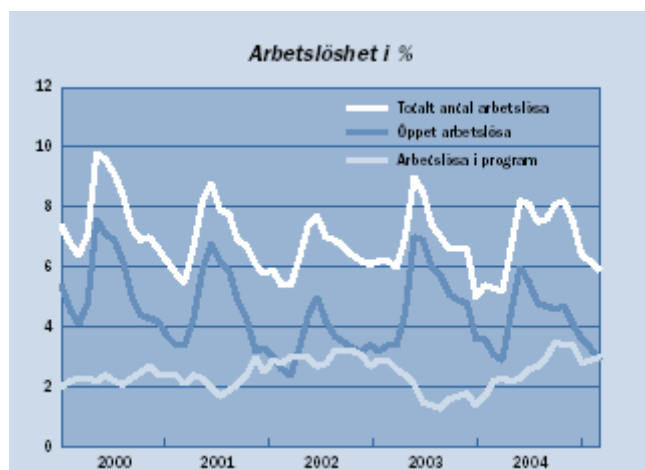
Tabell 2. Befolkningsantal och ålderssammansättning.

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Befolkning 2002	9 692	7 345,5
Befolknings utveckling 1984-2002	+ 0,96 %	- 14 %
Genomsnittlig ålder för kvinnor 2000	41,3	45,1
Åldersgruppen 20-64 år i procent av befolkningen 2002	57,1 %	53 %

Källa: Kfakta03

6.2 Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Åre kommun är direkt eller indirekt beroende av turistnäringen vilket figur 3 tydligt visar. Vid en utjämning mellan barmarkssäsong och vintersäsong skulle arbetslösheten troligtvis sjunka eftersom fler arbetstillfällen skulle skapas (Åre kommun (4) 2005). De stora svängningarna i arbetslösheten som figur 3 visar är skillnaden mellan vinter och sommarsäsong. Den högre arbetslösheten under sommarhalvåret visar på kommunens beroende av de arbetstillfällen som skapas i Åre under vintersäsongen och bör ses som en svaghet eftersom plötsliga nedgångar i turistnäringen troligtvis skulle få stora konsekvenser för arbetsmarknaden i kommunen.

Figur 3
Figuren visar svängningar i arbetslösheten i Åre kommun åren 2000-2004.
Källa; Åre kommun

6.2.1 Sysselsättning

Vid en jämförelse mellan Åre kommun och de övriga glesbygdskommunerna visar sig en tydlig skillnad i sysselsättning. Antalet offentligt anställda har minskat i Åre kommun mellan åren 1985 till 1994. Genomsnittet för de övriga glesbygdskommuner har under samma tidsperiod ökat vilket tabell 3 visar. Åre kommun har nästan dubbelt så många sysselsatta i servicesektorn 1996 jämfört med de övriga kommunerna. Denna utveckling får ses som ett resultat av den framväxande turistnäringen i kommunen.

Tabell 3. Sysselsättning och anställningsform.

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Sysselsatta inom industri & byggverksamhet 1996	17 %	25,9 %
Servicesysselsatta (inkl off. sektor) 1996	78 %	68,9 %
Anställda i offentlig sektor 1994	30 %	42,4 %
Anställda i offentlig sektor 1985	39 %	36,4 %

Källa: Kfakta03

6.2.2 Småföretag

Tabell 4 visar tydligt på skillnaden i småföretagsklimatet mellan Åre kommun och övriga glesbygdskommuner i Norrland. Antalet nya (0-3 år) och nystartade företag är mycket högre i Åre kommun än i de övriga kommunerna. Indexen summerar åtta olika mått på det lokala småföretagandet. Respektive mått är angivet som ett kommunvärde då värdet för riket är satt till 100 för respektive mått.

Tabell 4. Småföretag.

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Småföretagsklimat, index. 1994	858	758
Antal 0-3 år gamla småföretag. Riket = 100	133	74,9
Antal nystartade företag per 100 inv. 1996	8	5,4

Källa: Kfakta03

I Åre kommun finns det ca 1500 stycken företag där turism är dominerande. Det finns även företag som är framgångsrika inom handel, tillverkningsindustri och jordbruk. Antal nystartade företag per tusen innevånare 2003 var nästan tre gånger så många som genomsnittet för riket (Åre kommun (4) 2005). Antalet nyregistrerade aktiebolag ökade med tio procent mellan oktober 2004 och oktober 2005 vilket innebär nästan femtio nya företag i Åre kommun. Landets ökning var sju procent under samma tid. Ökningen av företag är en indikation på den ökade tillväxten i kommunen enligt chefen för Åre kommuns näringslivskontor (ÖP 2006).

6.2.3 Arbetslöshet

Arbetslösheten i Åre kommun är något lägre än genomsnittet för övriga kommuner. Den största skillnaden är i åldersgruppen 18 –24 år vilket tabell 5 visar. Skillnaden i ungdomsarbetslösheten beror troligtvis på den stora mängd säsongsjobb som erbjuds i Åre till ungdomar. Det enskilda förtagandet är också mycket högre i Åre kommun än i andra kommuner vilket också är en bidragande orsak till den lägre arbetslösheten samt de många byggprojekt som genomförs i Åre.

Tabell 5. Öppet arbetslösa.

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Öppet arbetslösa 16-64 år april 2003	4,5 %	4,8 %
Öppet arbetslösa 18-64 år 1993	9 %	9,8 %
Öppet arbetslösa 18-24 år april 2003	4,6 %	6,8 %
Öppet arbetslösa 18-24 år 1993	13 %	17 %

Källa: Kfakta03

6.3 Ekonomi

Tabell 6 visar att medelinkomsten är lägre i Åre kommun än genomsnittet för övriga kommunerna. Den troliga orsaken är den höga andelen anställda i serviceyrken. Vid en jämförelse mellan Åre kommun och enskilda kommuner skulle detta visa sig tydligare. De kommuner som har en hög anställningsgrad i den offentliga sektorn har även en högre medelinkomst hos kommuninnevånarna. Taxeringsvärdet är betydligt högre i Åre kommun än genomsnittet för övriga glesbygdskommuner vilket tabell 7 visar. Det höga taxeringsvärdet är en direkt effekt av Åres utveckling som turistort och syndromet kan jämföras med stigande taxeringsvärden på västkusten och Stockholms skärgård.

Tabell 6. Anställningsform och medelinkomst.

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Anställda i offentligsektor 1994	30,0 %	42,41 %
Anställda i serviceyrken ink offentligsektor 1996	78,0 %	67,97 %
Medelinkomst år 1995 i tkr	123,8	124,09
Medelinkomst år 2000 i tkr	170	178,69

Källa: Kfakta03

Det genomsnittliga taxeringsvärdet för en villa är idag 411 000 SEK för Åre kommun medan taxeringsvärdet för en villa i tex. Malå kommun har sjunkit från 221 000 SEK till 205 000 SEK. Det är flera av glesbygdskommunerna som har sjunkande taxeringsvärden (SCB (2) 2006).

Tabell 7. Taxeringsvärde för villa

	Åre kommun	Genomsnitt övriga glesbygdskommuner i Norrland
Genomsnittl taxeringsvärde villa 1997 i tkr	319,240	202,316

Källa; Kfakta03

6.3.1 Tillväxt

Tillväxten är stadigt ökande i Åre kommun vilket beskrivs i kapitel 4, Utvecklingens konsekvenser.

6.4 Sammanfattning av glesbygdskommuner i norrland

Vid jämförelsen mellan Åre kommun och de övriga glesbygdskommunerna i Norrland kan vi se en tydlig skillnad i småföretagande, befolkningsökning etc. Åres utveckling påverkar Åre kommun på ett positivt sätt även om lönerna är något lägre än genomsnittet för de övriga kommunerna. Åre kommun har lyckats med något som de flesta glesbygdskommunerna misslyckats med, de har vänt den negativa befolkningsutvecklingen. Om Åre kommun inte haft turistorten Åre hade nog utvecklingen varit liknande den utveckling som de flesta andra glesbygdskommuner i Norrland har. Det skall även tilläggas att järnvägen passerar Åre på sin väg till Trondheim som är Norges tredje stad till befolkningsmängd sett (Wikipedia (2) 2006). Europaväg 14 passerar också Åre vilket är en fördel vid transporter av människor och gods. Dessa förutsättningar saknas i de allra flesta glesbygdskommuner i Norrland.

Jämförelsen mellan Åre kommun och de övriga glesbygdskommunerna i Norrland kan uppfattas som orättvis och i många fall felaktig eftersom förutsättningarna är olika. Åre som samhälle har i ett tidigt utvecklingsskede dragit fördel av den infrastruktur som växte fram. Trots fördelarna av väg och järnväg är det människorna som skapat Åre och utvecklat det. Förutsättningar för turism finns i alla glesbygdskommuner. Vad som i många fall saknas är människors insikt om turismens betydelse och en uppbackning från kommunen. Även småskalig turism kan betyda nya arbetstillfällen och en ökande befolkning, det gäller ”bara” att hitta rätt nisch.

7 Sammanfattande diskussion

Av det material jag gått igenom för att skriva denna uppsats går det att dra slutsatsen att Åres utveckling är av största betydelse för kommunen. Åre kommun är stor till ytan och således hamnar en stor del av dess befolkning i periferin av Åre vilket troligtvis påverkar deras uppfattning om Åre på ett negativt sätt. Eftersom jag kommer från Åre kommun vet jag att så är fallet. Många människor tycker att det satsas alldeles för mycket pengar på Åres utveckling från kommunen och övriga delar glöms bort. För att vara uppriktig har det troligtvis satsats för mycket skattepengar på Åre. Trots det kvarstår frågan, vad skulle kommunen vara utan Åre? Svaret på denna fråga är troligtvis ännu en av dessa bortglömda glesbygdskommuner i Norrland med sjunkande invånarantal och hög arbetslöshet. Åre skapar arbetstillfällen och som alla vet växer dessa inte på träd i Norrlands inland. Det är dessa nya arbeten som lett till den positiva befolkningsutvecklingen. Ökade skatteintäkter påverkar alla i kommunen och kringeffekterna som utvecklingen i Åre skapar leder till nya företag, som inte tvunget behöver vara lokaliserade i Åre samhälle.

Fjällturismen omsatte 1210 miljoner SEK i Åre kommun under 2003. Denna summa visar tydligt att turism är en näring som är värdefull för kommunen. Turistnäringen har ökat sin omsättning med mer än femtio procent i Åre kommun sedan 1993. Turistbranschen sysselsatte 710 personer 1993 och 1290 personer 2003 vilket är en ökning på fyrtiofem procent (Resurs AB 2005, s. 27).

Genom byggandet av multihallen har nya möjligheter skapats i Åre. Multihallen och hotelldelen har redan efter första säsongen visat sig vara ett riktigt lyft för Åre under barmarkssäsongen vilket tidigare saknats. Den ensidiga satsningen på vinterturism har äntligen brutits vilket många kommuninnevånare är glada över. Det är svårt att saluföra sig som en åretrunt-destination om inget kan erbjudas sommartid. För Åres del och den vision som kommun och Åreföretagare har om en ökning av antalet gäster med femtio procent kom denna satsning inte en dag för tidigt. Kommunens mångmiljonsatsning på Åre strand kan visa sig vara en mycket lyckad investering sett i ett längre perspektiv och inte bara fram till VM 2007.

Trots alla lovord om den betydelse som Åre har på kommunens utveckling bör det höjas ett varningens finger för ett allt för ensidigt satsande på Åre och dess utveckling. Satsningen på Åre kan hindra andra delar av kommunen att utvecklas. Företag och idéer som växer fram i skuggan av Åre kan hämmas på grund av kommunens brist på engagemang. Med det inte sagt att kommunen skall engagera sig i alla företag och idéer som växer fram i kommunen. Det är även viktigt att kommunen engagerar sig i skola, vård och omsorg så att dessa bitar inte blir åsidosatta när Åres utveckling går framåt.

Som avslutning vill jag säga att Åre skapar hopp om framtiden för kommunen och trots att många kommuninnevånare kan känna sig förbisedda tror jag att Åres utveckling är av godo för kommunen. Efter det stundande VM gäller det att se framåt och mot nya mål. Min förhoppning är att kommunpolitikerna klarar av att styra i rätt riktning och inte går på grund i början av färden.

8 Käll- och litteraturförteckning

8.1 Tryckt litteratur

Angerdal, Kajsa & Pettersson, Anna-Maria (1996) *Fyra essäer om Turismens historia i Jämtland*. Östersund: Mitthögskolan.

Jeansson, Nils Ragnar. (2000) ”Åreprojektet och dess föregångare”, Rentzhog, Sten. (red.) *Jämten 2000*. Östersund: Heimbygda.

Nilsson, Per Åke. (2002) *Fjällturismens Historia*. Hammerdal: Hammerdal förlag & reportage. Andra upplagan.

Rahm, C-O. (1907) *Åre-projektet – Utarbetadt år 1906-1907*. Stockholm: K.B. Boströms Boktryckeri Stockholm.

Statskonsult Projektstyrning AB (1979) *Utvärdering av planerings och beslutsprocessen i Åre-projektet*.

8.2 Otryckt litteratur

Geo Information Consult AB & VBB VIAK (1993) *Avrinning och erosion i Åredalen*. Östersund.

Kommittén för planering av turistanläggningar och friluftsområden. (1971) *Åre, utvecklingsplan för ett svenskt rekreationsområde*. Stockholm: Jordbruksdepartementet.

Olson, Carin. (1981) *Strategisk planering för sommarturismen i Åre*. Östersund: Högskolan i Östersund.

Resurs AB. (2005) *Fjällturism i Sverige Utveckling 1978-2004*. Stockholm: Nutek.

Tottie, Ann-Marie. (1977) *I fjällturismens barndom*. Stockholm: Institutet för folklivsforskning Stockholms universitet.

Åre kommun, 1 (2001-02-26) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 2 (2002-01-28) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 3 (2002-05-06) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 4 (2002-06-10) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 5 (2002-12-02) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 6 (2004-06-23) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 7 (2005-02-17) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 8 (2005-04-27) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 9 (1989-02-07) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 10 (2005-10-05) Kommunfullmäktigeprotokoll.

Åre kommun, 1 (2005-08-25) Kommunstyrelseprotokoll.

Åre kommun, 2 (2005-09-20) Kommunstyrelseprotokoll.

Åre kommun, 3 (2005-10-25) Kommunstyrelseprotokoll.

8.3 Tidningar och tidskrifter

LT (1), Länstidningen i Östersund, 2001-10-25.

LT (2), Länstidningen i Östersund, 2003-06-07.

LT (3), Länstidningen i Östersund, 2003-06-19.

LT (4), Länstidningen i Östersund, 2005-11-30.

LT (5), Länstidningen i Östersund, 2003-06-14.

LT (6), Länstidningen i Östersund, 2005-03-22.

LT (7), Länstidningen i Östersund, 2005-08-23.

LT (8), Länstidningen i Östersund, 2005-12-23.

LT (9), Länstidningen i Östersund, 2005-12-01.

ÖP, Östersunds-Posten, 2006-01-05.

8.4 Internet källor

Holiday Club. <http://www.holidayclub.se/Pag,70,1,21,48,268.html>. Hämtningsdatum 2005-12-05.

Jamtland.

http://www.jamtland.se/jamtland/Visa?SidNamn=tur_nyheter&text.dependkeys=2099.

Hämtningsdatum, 2005-12-05.

SCB (1). http://www.scb.se/templates/tableOrChart_132260.asp. Hämtningsdatum, 2005-12-06.

SCB (2). http://www.h.scb.se/scb/bor/scbboju/cgi-bin/bj_mapp.exe . Hämtningsdatum, 2006-01-07.

SkiStar (1). <http://are.skistar.com/parser.php?did=97:779>. Hämtningsdatum, 2005-12-02.

SkiStar (2). http://investors.skistar.com/index.php?p=about&s=brief&afw_lang=sv.

Hämtningsdatum, 2005-12-05.

SkiStar (3). http://investors.skistar.com/index.php?p=about&s=history&afw_lang=sv. Hämtningsdatum, 2005-12-05.

SkiStar (4). <http://www.skistar.com/are/pressrum/>. Hämtningsdatum, 2005-12-06.

SkiStar (5). <http://are.skistar.com/parser.php?did=97:65>. Hämtningsdatum, 2005-12-08.

SWECO. http://www.sweco.se/templates/Page_16877.asp#. Hämtningsdatum, 2005-12-02.

Totalskidskolan. <http://www.totalskidskolan.z.se/S/historik.htm>. Hämtningsdatum, 2005-12-08.

Wikipedia (1). http://sv.wikipedia.org/wiki/Ingemar_Stenmark. Hämtningsdatum, 2006-01-12.

Wikipedia (2). <http://sv.wikipedia.org/wiki/Trondheim>. Hämtningsdatum, 2006-01-12.

Åre kommun (1).

http://www.are.se/kommun/default.asp?site=003.014*3*1619*Formhtml*../forum/default.asp. Hämtningsdatum, 2005-12-03.

Åre kommun (2). <http://www.are.se/costum/Formhtml.asp?page=1932>. Hämtningsdatum, 2005-12-02.

Åre kommun (3). <http://www.are.se/kommun/default.asp>. Se fördjupad översiktsplan över Åre samhälle/bilaga miljöbedömning. Hämtningsdatum, 2005-12-05.

Åre kommun (4). <http://www.are.se/kommun/default.asp>. Se kommunfakta 2005. Hämtningsdatum, 2005-12-05.

Åre kommun (5). <http://www.are.se/kommun/default.asp>. Se fördjupad översiktsplan över Åre samhälle, kap 14, ras och översvämning. Hämtningsdatum, 2005-12-15.

Åre kommun (6). <http://www.are.se/naringsliv/default.asp> . Hämtningsdatum, 2006-01-05.

9 Ord och namnförklaring

Geologi, läran om jordskorpans sammansättning, uppbyggnad och historia

Klimatologi, läran om klimatet

Morfologi, läran om levande organismers form och uppbyggnad

Mörvikshummeln, del av Åreskutan belägen rakt norr om centrala Åre

Mörviksån, å som rinner genom centrala Åre

Olympia, samlingsnamn för skidområde i centrala Åre

Olympiaplatån, namn på en platå belägen norr om centrala Åre

Renbetesfjäll, Samernas åretruntmarker för renskötsel

Rödkullen, skidområde beläget nordväst om centrala Åre

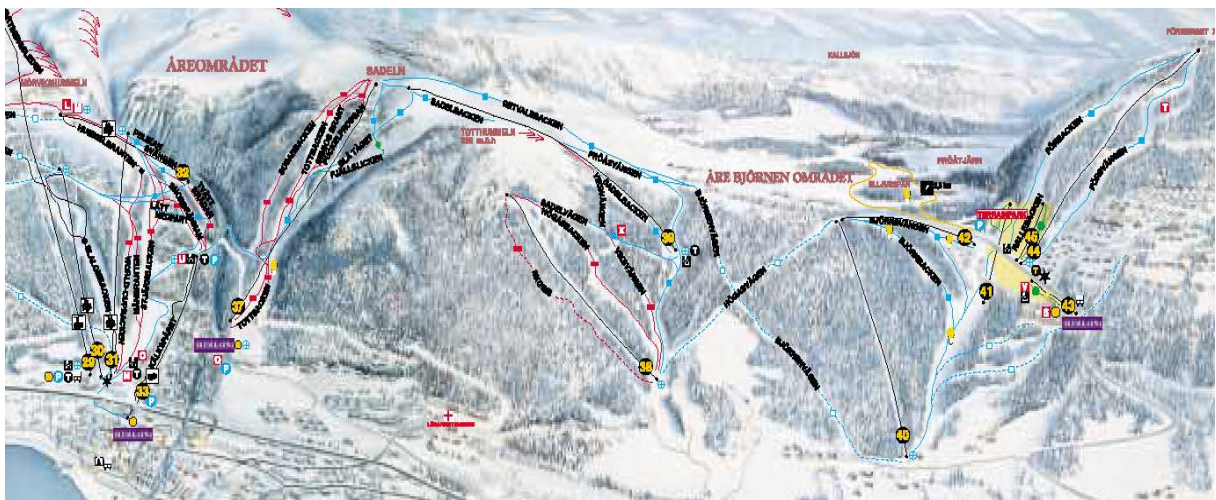
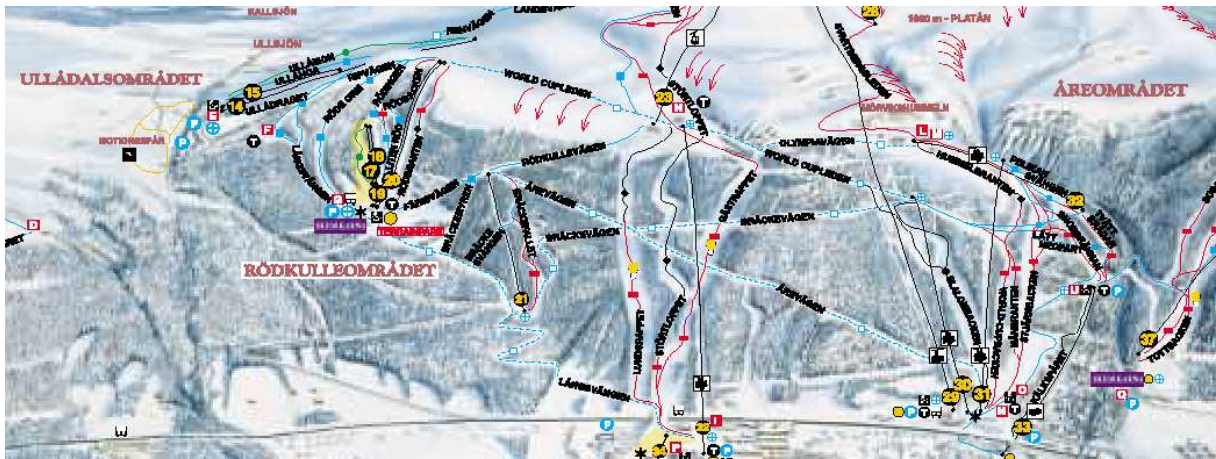
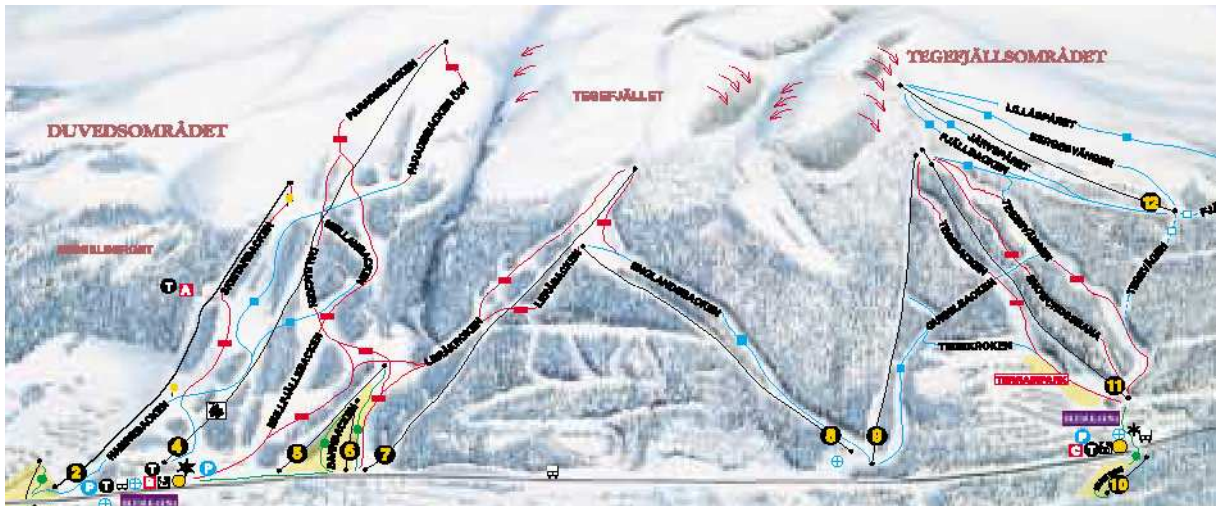
Tegefjäll, skid och stugbyområde beläget väster om centrala Åre

Ullådalen, skidområde beläget nordväst om centrala Åre

Åre Björnen, skid och stugbyområde beläget öster om centrala Åre

Källa: Åre Kommun

Källa; SkiStar